Пролетарыі усіх краін, еднайцеся!

Орган Часовага Упраўлення Віленскай Акругі

ВІЛЕНСКАЯ ПРАЎДА

№ 3
24 верасня 1939 г.
нядзеля

У брацкім саюзе з народамі СССР будзем будаваць сваё радаснае і шчаслівае жыццё!

Да ўсіх сялян і сялянак Віленскай акругі.

Дарагія таварышы!

Наша доблесная Чырвоная Армія, Армія Вялікага Саюза Совецкіх Соцыялістычных Рэспублік, ажыццяўляючы гарачае жаданне беларусаў і ўкраінцаў, а таксама працоўных палякаў і яўрэяў Заходняй Беларусі і Заходняй Украіны, дапамагла вам аслабаніцца ад гнёту і кабалы польскіх памешчыкаў і капіталістаў, ад цягот імперыялістычнай вайны, у якую ўцягнуты былі народы Польшчы жорсткімі, неразумнымі і труслівымі правіцелямі Польшчы.

Зараз сам народ — працоўныя Заходняй Беларусі і працоўныя Заходняй Украіны — з'яўляецца гаспадаром свайго лёсу. На Усеагульным сходзе працоўных будзе ён рашаць, якую форму ўлады ўстанавіць. Такі Ўсеагульны сход у недалёкі час будзе склікан. А пакуль што на тэрыторыі Віленскай акругі створана Часовае Упраўленне, якое прызвана к таму, каб забяспечыць арганізацыю парадку ў раёнах, аслабанёных ад панскага гнёту.

Часовае Упраўленне Віленскай акругі звяртаецца да вас, сяляне з наступным:

Не прыслухоўвайцеся да ўсялякіх плётак, якія распаўсюджваюцца ворагамі народа.

Арганізуйце сялянскія камітэты. Абярыце ў іх тых, хто будзе сапраўды абараняць інтарэсы працоўных.

На агульных сходах сялян абмяркуйце пытанне аб зямлі. Памешчыцкія, манастырскія землі, аблітыя потам і крывёю працоўных, павінны належыць сялянам-беднякам і серднякам. Прыступайце да размеркавання памешчыцкіх зямель паміж батракамі, беднякамі і серадняками! Рашуча змагайцеся супроць тых, што будуць перешкаджаць гэтаму!

Памятайце, што зямля, сядзібы, маёмасць, аднятыя ў памешчыкаў і манастыроў, належыць працоўнаму народу.

Не дапускайце падпалаў маёнткаў, парубак лясоў, разграблення маёмасці сядзібаў і манастыроў! Усё гэта народнае дабро вы павінны берагчы.

Праяўляйце высокую рэволюцыйную свядомасць і ўсе пытанні рашайце арганізаваным парадкам.

Арганізуйце рашучую барацьбу з усімі тымі, хто захоча дэзарганізаваць, нарушыць нармальнае жыццё як горада так і вёскі. Вядзіце самую рашучую барацьбу з фактамі спекуляцыі і марадзёрства. Арганізуйце масавы прывоз сельскагаспадарчых прадуктаў (хлеб, мяса, гародніна і інш.) на гарадскія і мястэчковыя базары.

Ажыццяўленне ўсяго гэтага забяспечыць нармальнае жыццё працоўных горада і вёскі, створыць неабходныя ўмовы для развіцця прамысловасці, якая будзе бесперабойна забяспечваць гарады і вёскі прамысловымі таварамі.

Нармальны прыток з вёскі сельскагаспадарчых прадуктаў у гарады і мястэчкі забяспечыць таксама нармальную работу культурных установ, школ, бальніц, што асабліва важна як для працоўных горада так і для сялян.

Усе вышэй пералічаныя мерапрыемствы створаць спрыяльныя ўмовы для таго, каб рыхтавацца да вялікіх спраў, якія трэба будзе вырашыць працоўным беларусам, украінцам, палякам, яўрэям Заходняй Беларусі.

Старшыня Часовага Ўпраўлення Віленскай акругі
А. Я. Жылянін

ПАСТАНОВА
Часовага Упраўлення Ваеннага Совета па Віленскай Акрузе

У апошнія дні па гор. Вільно мелі месца выпадкі ўзброеных дыверсій і вылазак цёмных контррэволюцыйных элементаў, нарушаючых рэволюцыйны парадок, нападаючых на патрулі Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі, Рабочай Гвардыі і грамадзянскае насельніцтва горада.

У сувязі з гэтым Часовае Упраўленне пастанаўляе:

1. Усіх замечаных у дыверсіенных, контррэволюцыйных вылазках элементаў неадкладна арыштоўваць і прэдаваць ваенна-палявому суду.

2. Домоўласнікаў і дворнікаў, дапускаючых скрывацца ў дамах і дварах узброеным невядомым асобам, арыштоўваць і прэдаваць ваенна-палявому суду, як саўдзельнікаў контррэволюцыйных выступленняў.

3. Часовае Упраўленне Вайсковага Совета заклікае ўсіх працоўных гор. Вільно аказваць садзейнічанне органам Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі і Чырвонай Гвардыі ў выяўленні контррэволюцыйных элементаў, асеўшых у горадзе.

Таварышы працоўныя!

Каму дорага мірнае, спакойнае жыццё актыўней змагайцеся за ўстанаўленне рэволюцыйнага парадку ў горадзе і акрузе!

Старшыня
Часовага Упраўлення
Ваеннага Совета
па Віленскай акрузе
Я. А. Жылянін.

24 верасня 1939 г. г. Вільно.

ПАСТАНОВА
Часовага Упраўлення Ваеннага Совэта Віленскай акругі ад 23-IX 1939 г.

У сувязі з вялікім наплывам насельніцтва з другіх мясцовасцей Польшчы ў горад Вільно, горад аказаўся выключна перапоўнены насельніцтвам, што прыводзіць к цяжкасцям у справе ўстанаўлення парадку ў горадзе, забеспячэння прадуктамі гарадскога насельніцтва і стварае пагрозу масавых эпідэмічных захворванняў.

Часовае Упраўленне Ваеннага Совета прапануе ўсім грамадзянам, прыехаўшым у г. Вільно з пачатку ўступлення Польшчы ў вайну, выехаць з горада на іх ранейшае месца жыхарства.

Грамадзянам, месца жыхарства якіх занята нямецкімі войскамі, выехаць у сельскія сяленні і мястэчкі Віленскай акругі. Тэрмін выезда з горада да 26 верасня 1939 г.

Старшыня
Часовага Упраўлення
Ваеннага Совета
Віленскай Акругі
Я. А. Жылянін.

23 верасня, г. Вільно.

Чырвоная армія нясе нам шчасце

Польскія паны і капіталісты ўцягнулі народы Польшчы ў крывавую вайну, якая патрэбна была толькі панам, але зусім непатрэбна была працоўным. Вайна гэта завяла краіну ў тупік, знішчыла дзесяткі тысяч людзей.

Працоўныя Заходняй Беларусі і Заходняй Украіны, пакінутыя польскім урадам, не бачылі выхада са склаўшагася становішча.

Але нас не пакінуў родны наш вялікі Совецкі народ, які працягнуў нам сваю брацкую руку дапамогі. Чырвоная Армія вызваліла нас ад шматгадавага панскага гнёту. Чырвоная Армія нясе нам шчасце, радаснае жыццё. Ад шчырага сэрца дзякуем Чырвонай Арміі, вялікаму і раднаму правадыру працоўных усяго свету таварышу Сталіну за вызволенне ад польскай кабалы.

Працоўныя Заходняй Беларусі, як і працоўныя Заходняй Украіны хочуць жыць і будуць жыць з працоўнымі Совецкага Союза шчаслівым і радасным жыццём.

Рабочы завода „Электрыт"
Каган Хаім.

Уключымся ў будоўлю краіны соцыялізма

Тут у Вільно, гэтак блізка ад родных граніц вялікага Совецкага Саюза мы пры наглуха зачыненых дзвярах і вокнах правадзілі гадзіны ля радыёпрыёмнікаў, стрымліваючы дыханне, лавілі мы кожнае слова пасылаемае ў эфір з Масквы, Мінска, Кіева і горада Леніна.

Мы сачылі за ростам і творчым росквітам краіны Советаў. Мы вучыліся з вамі і спявалі вашы спевы. Гэтыя спевы былі і нашымі спевамі. Нам блізкім быў бой гадзінніка з крэмлёўскай вежы і шум руху Чырвонай плошчы.

А калі задрыжэлі ў нас маставыя ад магутных танкаў і грозных броневікоў, калі з грохатам пранасіліся мотарызаваныя часці Чырвонай Арміі, па ўсім гэтым мы ўбачылі жалезную волю совецкага чалавека і несакрушальную магутнасць Совецкага Саюза.

Тут, на працягу доўгіх год нечуванага ўціску і эксплаатацыі, зверскай нацыянальнай палітыкі і ўсё растучага беспрацоўя, мы ведалі аб тым, як радасна жыве і працуе совецкі народ.

І цяпер, калі Совецкі Саюз працягнуў нам братэрскую руку дапамогі, і калі адзіная самая дэмакратычная ў свеце — Сталінская Канстытуцыя — стала нашай, мы бязмежна шчаслівы тым, што і мы нарэшце ўключымся ў вялікую будоўлю краіны соцыалізма.

Сяргей Інсараў

Ансамбль беларускай песні і пляскі выехаў у Заходнюю Беларусь

Ансамбль беларускай народнай песні і пляскі ў саставе 60 чалавек прыбыў у размяшчэнне часцей беларускага фронта. Ансамбль наведае рад гарадоў і насялёных пунктаў Заходняй Беларусі і азнаёміць байцоў Чырвонай Арміі і працоўных з беларускімі народнымі песнямі, плясками і песнямі совецкіх кампазітараў. (БелТА)

Сход у мястэчку Вязна

У мястэчку Вязна (Заходняя Беларусь) адбыўся агульны сход, на якім прысутнічала 1500 чалавек — жыхароў мястэчка і сялян вакольных вёсак. З выключнай радасцю сустрэлі прысутныя прыбыўшых на сход прадстаўнікаў Чырвонай Арміі. Доўга грымела „ура", раздаваліся прывітальныя воклічы ў чэсць доблеснай Чырвонай Арміі, у чэсць большэвіцкай партыі, совецкага ўрада і правадыра народаў таварыша Сталіна.

Старшынёй схода была абрана сялянка-батрачка Ефрасінія Бельская.

Адзін за другім паднімаліся працоўныя на трыбуну. З вялікім натхненем гавораць яны аб Чырвонай Арміі, аб вялікім Совецкім Саюзе, аб Совецкім Урадзе, якія ў самую цяжкую мінуту падалі ім руку дапамогі.

Сямідзесяцігадовы селянін-беларус Грыгорый Абросінак хвалючыся гаворыць:

— Амаль тры чвэрці века пражыў я ў горы, пакутах і цёмры, пад цяжкім невыносным прыгнётам паноў. Мяне ніхто за чалавека не лічыў. Я быў рабом. І толькі зараз над намі ўсходзіць светлае сонца праўды і шчасця. Чырвоная Армія вызваліла нас ад голада і галечы, ад панскай нагайкі. Толькі зараз пачынаецца маё сапраўднае жыццё, мая моладасць. Няхай-жа жыве доўгія годы той, хто клапоціцца аб працоўных усяго свету, хто дае нам шчасце і радасць, вялікі чалавек у Маскве — родны і любімы **Іосіф Сталін!** Вялікае дзякуй яму.

Словы старога тонуць у криках „ура", апладысментах і воклічах „няхай жыве таварыш Сталін!".

Усяго выступіла 12 чалавек.

На сходзе створан сялянскі камітэт, у які выбрана 18 чалавек. У саставе камітэта сяляне: Грыгорый Абросінак, Ефрасінія Бельская і другія.

Камітэту даручана неадкладна вырашыць пытанні аб раздзеле канфіскаванай памешчыцкай зямлі, аб надзеле беззямельных зямлёй і бескароўных — каровамі. Унесена прапанова аб адкрыцці ў доме памешчыка беларускай школы.

У прынятай рэзалюцыі сяляне дзякуюць Совецкаму ўраду, роднай Чырвонай Арміі за вызваленне з-пад панскага ярма, вітаюць вялікага Сталіна, главу Совецкага ўрада таварыша Молатава, жалезнага наркома абароны маршала Совецкага Саюза таварыша Варашылова.

(БелТА)

Пачалі падзел зямлі

Батракі князя Радзівіла маёнтка Малеўшчына (Заходняя Беларусь) пачалі падзел зямлі. У князя Радзівіла апрача гэтага маёнтка ў Новагрудскім ваяводстве было 12 маёнткаў. Ён уладаў 90 тысячамі гектараў зямлі. Зараз гэтага ненавістнага эксплаататара няма.

Батракі дзякуюць Чырвоную Армію, якая прынесла ім новае, свабоднае жыццё.

Апрача зямлі батракі таксама падзялілі насенне. Цяпер у іх ёсць зямля і ёсць чым яе засеяць.

* * *

У мястэчку Скала (Заходняя Украіна) створана Часовае ўпраўленне. У састаў яго ўвайшлі прадстаўнікі працоўных украінцаў і яўрэяў. Упраўленне праводзіць масава-палітычную работу, клапоціцца аб забеспячэнні беднякоў харчаваннем, палівам і т. д.

На вуліцах часта можна бачыць маладых людзей з чырвонай павязкай на руцэ — гэта ўноў арганізаваная дабравольная міліцыя, якая падтрымлівае парадак.

З велізарным інтарэсам слухаюць жыхары маленькага мястэчка расказы аб жыцці ў Совецкай краіне. Некаторыя з іх набылі „Кароткі курс гісторыі ВКП(б)", брашуры з матэрыяламі XVIII з'езда большэвіцкай партыі.

У вёсках Беразанка, Збрыш і інш. арганізаваны сялянскія камітэты.

У Беразанцы адкрыта хата-чытальня. Заўсёды яна перапоўнена людзьмі. Сяляне прыходзяць паслухаць чытку газет. Сюды штодзённа дастаўляецца „Правда", „Советская Украина" і іншыя газеты. Праведзена гутарка аб брацкай дапамозе Совецкага народа працоўным Заходняй Украіны і Заходняй Беларусі. На сценах хаты-чытальні — партрэты Сталіна і кіраўнікоў партыі і ўрада.

Сяляне ад усей душы дзякуюць Совецкаму народу за брацкую дапамогу, за вызваленне ад панскага ярма.

(БелТА)

З радасцю выконваю абавязак чырвонага воіна

Байцы, камандзіры і палітработнікі нашай гераічнай Рабоча-Селянскай Чырвонай Арміі з чэсцю і са славай выконваюць свой інтэрнацыянальны доўг. Чырвоная Армія аказала дапамогу працоўным Заходняй Беларусі ачысціць радную зямлю ад польскіх паноў, памешчыкаў і капіталістаў.

Байцы нашай Чырвонай Арміі паказалі многа прыкладаў геройства і адвагі ў барацьбе на агнявых пазіцыях. Кожны з нас, не шкадуючы свайго жыцця, з імем Сталіна на вуснах кідаўся ў няроўны бой з часцямі польскіх войск і заўсёды выхадзіў пераможцам.

Наша грозная і магутная механіка сакрушала ворагаў, змятала са свайго шляху супраціўленне польскіх войск. Асабісты гераізм байцоў Чырвонай Арміі, якая ішла на дапамогу працоўным, заўсёды паказваў ўзоры высокага майстэрства валодання баявой тэхнікай, ведання пастаўленных задач.

Працаўныя, насельніцтва гарадаў, мястэчак і сёл сустракалі чырвоных воінаў з вялікай радасцю. Амаль паўсямесна нашы байцы сустракалі цёплы прыём, нашы баявыя машыны закідваліся яркімі восеньскімі кветкамі.

Часта нас сустракаць выхадзілі цэлыя вёскі і мястэчкі. Маладыя дзяўчаты, пажылыя жанчыны байцам дарылі букеты кветак і са слязамі радасці дзяквалі Совецкі ўрад за аказаную ім дапамогу ў вызваленні ад панскай кабалы і памешчыцкага гнёту.

У памяці нашых чырвоных воіноў надоўга застануцца радасныя сустрэчы часцей Чырвонай Арміі з насельніцтвам гарадоў і вёсак. Старыкі селяне-беларусы абдымалі, цалавалі байцоў, дапамагалі нам, указвалі дарогу.

Мы з чэстю выканалі свой інтэрнацыяльны доўг і дапаможам працоўным нашай роднай беларускай зямлі канчаткова ачысціцца ад польскіх паноў.

Працоўныя Заходняй Беларусі будуць жыць у брацкай сям'е Совецкага народу. Ніколі больш родная беларуская зямля не будзе падзелена ніякай граніцай.

М. Г. Шведаў
Лейтэнант N танкавай часці.

Вольная Заходняя Беларусь

Дзень 17 верасня 1939 года застанецца ў гісторыі вялікай датай. У гэты гістарычны дзень Старшыня Совета Народных Камісараў СССР **В. М. Молатаў** агласіў усяму свету, што Совецкі ўрад лічыць сваім свяшчэнным доўгам падаць руку дапамогі сваім братам па класу. У гэты самы час Рабоча-Сялянская Чырвоная Армія перайшла граніцу і ўзяла пад сваю абарону жыццё і маёмасць насельніцтва Заходняй Беларусі і Заходняй Украіны.

Вялікай радасцю ўскалыхнуліс сэрцы ўсяго працоўнага насельніцтва Заходняй Беларусі. Кожная вёска, горад урачыста упрыгожваліся, каб дастойна спаткаць сваю вызваленніцу, слаўную Чырвоную Армію. Кожная вёска і кожны горад зацвіў прыгожымі краскамі кветак, якія вялікімі букетамі пераходзілі ў рукі слаўных герояў-чырвонаармейцаў, утыкаліся ў танкі, а яны грукатам стальных матораў разносілі радасную вестку аб вызваленні Заходняй Беларусі. А ў блакітным небе імчацца тысячы самалётаў, абвяшчаючы свабоду прыгнечаным.

Дваццаць год здзекваліся польскія паны над працоўнымі Заходняй Беларусі—гэта жудасная, звярыная цёмная ноч, якая застанецца ў памяці як самыя цяжкія часы для працоўных. Беларускі селянін быў бяспраўным рабом, працаваў без адпачынку на памешчыка і ксяндза. Аб адсталасці жыцця беларускай вёскі сведчыць той факт, што яшчэ і зараз беларускі селянін у Заходняй Беларусі свеціць у сваёй хаце дапатопнай лучынай і высякае крэсівам агонь. Газа і запалкі былі прадметам роскашы.

Лёсам працоўных горада была такая ж нядоля, як і селяніна. Каб пераканацца ў гэтым дав лі заглянуць у віленскія падвалы і прадмесці горада. Беларускі інтэлігент гэта ў большасці быў жабрак-рэпетытар, які ўрокамі ратаваў сябе ад галоднай смерці.

На ўсёй Заходняй Беларусі не было ніводнай беларускай школы, часопіса. Паланізацыя праводзілася фізічным насіллем. Само вымаўленне слова „беларус" лічылася злачынствам. За ўжыванне назвы „Заходняя Беларусь" тварыліся цэлыя судовыя працэсы. Агульнавядомы віленскі працэс, навагродскі, беластоцкі, гродненскі. Пракурорскія і судовыя архівы скрываюць у сябе акты і дакументы, якія кляймяць перад гісторыяй чалавецтва звярыныя звычаі польскіх паноў. За кожным беларусам, які адважваўся гаварыць на сваёй роднай мове з'яўляўся шпіён. У Вільно, за малым выключэннем, кожны беларус адведаў па некалькі разоў польскую турму. За апошнія годы беларусы не мелі магчымасці арганізаваць свайго канцэрта, сваёй самадзейнасці.

Калі пачалася польска-германская вайна Заходняя Беларусь была зусім кінута на лёс выпадку. Бомбы з германскіх самалётаў разбуралі гарады і вёскі. На віленскіх прадмесцях — Антоколі, Росе і сёння стаяць страшэнныя развалiны — сведкі драпежніцкай вайны.

Што было-б, калі-б нас не абараніла слаўная Чырвоная Армія? Усе кажуць — загінулі-б пад бомбамі.

Жудасная карціна цяжкага жыцця працоўных ляжа на старонках гісторыі і ў мастацкіх апрацоўках пісьменнікаў і паэтаў.

Згодна пастановы Часовага Упраўлення сялянскія кам'тэты батракам, беднякам і серараднякам аддадуць у бясплатнае карыстанне памешчыцкія і манастырскія землі. Спрадвечная мара селяніна аб набыцці зямлі збылася. Працоўнае сялянства пачынае новае шчаслівае жыцце.

Аператыўная зводка Генеральнага Штаба Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі штодзённа прыносіць радасныя весткі, што чарговыя сотні беларускіх вёсак і дзесяткі гарадоў вызвалены ад польскага здзеку і крыўды.

Дваццаць гадоў чакалі, мучыліся. Толькі праз Мінскую радыёстанцыю час ад часу, скрыўшыся у цёмны куток, чулі, што там ў Совецкай Беларусі ёсць вольнае шчаслівае жыццё. Гэта падавала нам надзеі і ўзмацняла веру ў вызваленне.

Сёння 3,5 мільёны насельніцтва Заходняй Беларусі радасна і шчасліва ўсклікае:

— Дзякуй табе, слаўная Чырвоная Армія, за вызваленне!

— Дзякуй табе, Совецкі Урад, за вызваленне!

— Дзякуй табе, Вялікі Сталін, за бацькаўскія клопаты аб нас, бяспраўных і безабаронных!

Франук Грышкевіч.

Чырвонаармеец — вялікі грамадзянін сваёй радзімы.

19 верасня раніцай войскі Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі ўступілі ў Вільно.

А ўжо ў наступны дзень народ хлынуў на вуліцы, пакрыў іх жывым, узрадаваным натоўпам.

Усюды радасныя твары, бліскучыя вочы. Прывітаюць Чырвоную Армію. Вачыма людзі праводзяць кожны праязджаючы аўтамабіль, з якога ззяюць чырвоныя звёзды —сімвал свабоды.

Натоўп народа акружае чырвонаармейцаў, людзі закідваюць іх пытаннямі. Усё хочацца ім ведаць, усё іх цікавіць, бо польскія ўлады ўсяляк стараліся скрыць ад народа небяспечную для буржуазнага ладу праўду аб вольным, светлым жыцці ў СССР.

Чырвонаармейцы церпяліва і з ахвотай адказваюць на ўсе запытанні. Яны расказваюць народу аб тым, што наступіла для іх новая эра жыцця, што ўсё цяпер пераменіцца к лепшаму. Усе слухаюць з давер'ем і ўдзячнасцю. Кожны адчувае цёплую і прыемную сімпатыю гэтых маладых і шчаслівых воінаў Чырвонай Арміі. І мімаволі параўноўваюць іх з польскімі салдатамі.

Польскі салдат—бедны, непісьменны, забіты, заўсёды галодны селянін—адарван ад сям'і, ад зямлі якойсці бязжаласнай, бессмысленай, яму незразумелай сілай, сістэматычна і бязжаласна эксплаатуемы панамі, прэзіраемы чыноўнікамі і „інтэлігентамі", адурманіваемы ксяндзамі. Няшчасная, забітая істота, даўным-даўно пазбаўляная чалавечага дастоінства і грамадзянскіх правоў у сваёй радзіме, ён не ведае за што яму загадваюць ісці на смерць.

Зусім інакш выглядае совецкі салдат! Ён Чалавек у поўным смысле гэтага слова, член вялікай сям'і працоўных, поўнаправны грамадзянін вялікага Совецкага Саюза. Чырвонаармеец развіт палітычна, ён патрыёт сваёй соцыялістычнай радзімы, ён добра ведае, за што ідзе ў бой. Ён прыходзіць да тых, за каго ён пралівае сваю кроў, поўны прывета і дружбы, як роўны да роўных.

Ён інтэлігенцен, проста і ўпэўнена гаворыць ён аб сваім выдатным народзе, паспяхова будуючым комуністычнае грамадства, аб большэвіцкай партыі, аб другу і правадыру працоўных ўсяго свету Іосіфу Вісарыёнавічу Сталіну. Баец Чырвонай Арміі змагаецца за высокія ідэалы свайго народа, за сваіх любімых правадыроў. Ён ведае, што яго праца і храбрасць не застануцца бясплоднымі і што клопаты і любоў яго вялікіх правадыроў заўсёды следуюць за ім.

Такога салдата яшче не ведаў тутэйшы народ.

Натоўп добра бачыць гэтую прынцыпіяльную розніцу і, поўны надзей на лепшую будучыню, ўсёй душой імкнецца к новым таварышам. Людзі ўсміхаюцца чырвонаармейцам, і ў іх усмешцы відаць не толькі сімпатыі, але і глыбокая павага да доблеснай арміі Вялікай Краіны Советаў, да гераічнага Совецкага народа.

Горад Вільно змяніўся. Ужо адчуваецца іншая, здаровая атмасфера, свабодны свет ззяе для ўсіх, і ў сэрцах расцвітае надзея на лепшае, светлае будучае.

Анна Сідранская.

ЗА РУБЯЖОМ

Паседжанне аб'яднанага англа-французскага ваеннага совета

ПАРЫЖ, 23 верасня (ТАСС) Як паведамляе агенцтва Гавас, учора ў Англіі адбылося паседжанне аб'яднанага англа-французскага ваеннага совета. На гэтым паседжанні прысутнічалі прэм'ер Даладзе, міністр узбраення Дотры, генерал Гамелен і адмірал Дарлан, ад Англіі — Чэмберлен, Галіфакс і міністр па каардынацыі абароны лорд Чэтфільд. Было праведзена два паседжанні—раніцай і вечарам. Агенцтва Гавас указвае, што аб'яднаны вышэйшы ваенны совет разглядзеў падзеі, якія адбыліся з часу мінулага паседжання (14 верасня) і абмеркаваў вынікі гэтых падзей.

Рашэнні аб далейшых планах саюзнікаў былі прыняты пры поўнай згодзе. Совет абмеркаваў пытанне аб вытварчасці ўзбраенняў і ваеннага снаражэння і зацвердзіў згоду аб далейшых метадах супрацоўніцтва.

Французскае камюніке аб ваенных дзеяннях

ПАРЫЖ. 23 верасня (ТАСС). Агенцтва Гавас перадала наступнае афіцыяльнае французскае камюніке аб ваенных дзеяннях: 22 верасня ўвесь дзень было спакойна. Нашы марскія сілы прадаўжаюць забяспечваць дзейсную ахову марскога флота і праследваць падводныя лодкі праціўніка.

Становішча на Заходнім фронце.

ЛОНДАН, 22 верасня. (ТАСС). Па паведамленню парыжскага карэспандэнта газеты „Дэйлі Тэлеграф энд Морнінгпост" у сучасны момант не чакаецца ніякіх буйных аперацый на заходнім фронце.

У Парыжы выказваецца думка, што вярхоўнае камандаванне мае патрэбу ў перадышцы для перагрупіроўкі войск, якія знаходзяцца ў Польшчы. Германскія танкі і самалёты таксама патрабуюць рамонту пасля дзеянняў на фронце.

Пераброска германскіх войск на заходні фронт

ХЕЛЬСІНКІ, 22 верасня. (ТАСС). Як перадае берлінскі карэспандэнт „Хельсінгін саналат", Германія вытварае пераброску войск з Польшчы на заходні фронт.

Аб узмоцненых прыгатаваннях Германіі на заходнім фронце паведамляе таксама карэспандэнт „Уусі Суомі".

Інтэрніраванне польскіх падводных лодак

БЕРЛІН, 23 верасня (ТАСС). Германскае інфармацыйнае бюро паведамляе са Стакгольма, што шведскія ўлады прынялі даскавалыя меры па ахове польскіх падводных лодак, якія знаходзяцца ў Стакгольме. Каманда лодак інтэрніравана ў казарме, вакол якой узведзены дратовыя загараджэнні. Каманды ахоўваюцца стражай з 24 чалавек.

Германская панцырная пяхота.

РЫМ, 22 верасня, (ТАСС). Італьянскі карэспандэнт паведамляе з Заходняга фронта, што Германскія войскі гэтымі днямі ўвялі ў дзеянне так званую панцырную пяхоту. Салдаты гэтых часцей носяць стальны панцыр, які не прабіваецца кулямі. Таўшчыня гэтага панцыра 1/2 міліметра. Панцыр можа складвацца.

Падрыхтоўка да ўвядзення карткавай сістэмы ў Англіі

ЛОНДАН, 23 верасня (ТАСС). У Англіі апублікована распараджэнне, згодна якому з 22 верасня ўсё масла, якое знаходзіцца на складах, прыбываючае ў Англію з іншых краін, а таксама вытвараемае ў самой Англіі рэквізуецца ўладамі. Міністэрства інфармацыі растлумачвае, што гэты крок урад ужыў для раўнамернага размеркавання масла ў сувязі з увядзеннем карткавай сістэмы.

Пасланне прэзідэнта Рузвельта кангрэсу

ВАШЫНГТОН, 23 верасня (ТАСС). Прэзідэнт ПАЗШ (Паўночна-Амерыканскія Злучавыя Штаты) Рузвельт у сваёй прамове на адкрыцці ўнечарговай сесіі амерыканскага кангрэса настайваў на адмене эмбарго на вываз аружжа, указаўшы пры гэтым, што закон аб нейтраліцеце ў яго цяперашняй форме супярэчыць гістарычнай палітыцы Амэрыкі і шкодзіць мірным адносінам ПАЗШ з іншымі краінамі. Даючы, як ён выразіўся, „свяшчэнную" ацэнку міжнароднай абстаноўцы, Рузвельт заявіў, што пачынаючы з 1931 года, усё часцей прымяняецца сіла як сродак вырашэння міжнародных разнагалоссяў, а ўзброенні у велізарнай ступені павялічыліся. Знешняя палітыка ПАЗШ, заявіў далей Рузвельт, была пакіравана перш заўсё да таго, каб папярэдзіць войны паміж іншымі народамі, аднак, калі ўсе гэтыя ўсіліі аказаліся безрэзультатнымі ПАЗШ павінен прыкласці максімум намаганняў, каб не даць уцягнуць сябе ў вайну.

Рузвельт заявіў, што ў студзені і ў чэрвені ён настайваў на пераглядзе закона аб нейтраліцеце, таму, што ён тады ўжо прадбачыў ў якім напрамку будзе развівацца міжнародная абстаноўка. Закон аб эмбарго на вываз аружжа супярэчыць міжнароднаму праву і самым сур'ёзным чынам пагражае нейтралітэту і безапаснасці ПАЗШ.

Закон аб эмбарго забараняе вываз аружжа ў ваюючыя краіны, у той-жа час дазваляе экспарт ваенных матер'ялаў, з якіх вытвараецца аружжа. Ён дазваляе амерыканскім судам перавозіць ваенныя матар'ялы ў ваюючыя краіны і такім чынам пагражае нейтралітэту і безапаснасці ПАЗШ. З матар'яльнага пункту гледжання ПАЗШ не атрымоўвае ніякой карысці ад таго, што яны перавозяць сыравіну заграніцу для канчатковай яе дапрацоўкі ў той час як ПАЗШ могуць даць работу тысячам людзей ў вытворчасці аружжа і такім чынам садзейнічаць нацыянальнай абароне. Далей Рузвельт заявіў, што закон аб эмбарго ставіць ў адносінах марскога гандлю сухапутныя дзяржавы ў такое-ж становішча, як і марскія.

Сухапутная дзяржава, якая пагражае вайной, можа, такім чынам, быць упэўненай у тым, што любая варожая марская дзяржава будзе паслаблена, бо яна будзе пазбаўлена права закупаць што-небудзь. Рузвельт настайваў на адмене эмбарго і заявіў, што гэта зверне ПАЗШ на цвёрдую глебу сапраўднага нейтралітэта. Калі эмбарго будзе знята, заявіў Рузвельт, тады ПАСШ могуць прыняць рад іншых мер для таго, каб узмацніць свой нейтралітэт. Рузвельт прапанаваў, каб чужаземныя пакупнікі амэрыканскай сыравіны разлічваліся за яго наяўнымі грашыма і перавозілі закупленыя тавары на сваіх судах, на свой ўласны рыск. Рузвельт заявіў далей, што ён прасіў кіраўнікоў фракцыі дэмакратычнай і рэспубліканскай партыі ў кангрэсе застацца ў Вашынгтоне для прыватнай кансультацый аж да склікання чарговай сесіі конгрэса ў студзені, калі падзеі будуць пагражаць безапаснасці ПАЗШ або калі будзе неабходна ўвесці новы закон.

Ваенныя дзеянні ў Кітаі

(па паведамленням ТАСС з Чунцына, Шанхая і Лондана)

У цэнтральным Кітаі

У апошнія дні пазіраюцца актыўныя ваенныя аперацыі на паўднёвым беразе ракі Янцзы, на вучастку паміж вазёрамі Дункін і Поян. 17 верасня Японцы пачалі агульнае наступленне, але сустрелі упорнае супраціўленне кітайскіх войск. Ва ўсходнім сектары гэтага ўчастка фронта к паўночна-усходу ад Гаоану японскія войскі пасля першых няўдалых сутычак з кітайцамі змаглі перайсці ў наступленне, толькі атрымаўшы падмацаванне колькасцю звыж 1000 чалавек. Японскім часцям пад прыкрыццём артылерыі і авіяцыі ўдалося падыйсці да паўночных ускраін Гаоаня, дзе ідуць упартыя баі.

Другая японская калона колькасцю звыш 5 тысяч чалавек пачала наступленне на кітайскія пазіцыі ў гэтым раёне паміж Фынсінем і Гаодунем. Баі, якія цягнуліся на працягу тыдня скончыліся паражэннем японцаў. Кітайскія войскі занялі рад стратэгічных пунктаў паўночна-ўсходней Гаоаня і заходней Фынсіня. Японцы адступаюць.

У заходнім сектары фронта, у паўночнай часці правінцыі Хунань спробы Японцаў начаць наступленне таксама скончыліся няўдачай. Японскія войскі, панёсшы вялікія страты, пачалі адыходзіць у паўночным напрамку. За тры дні баёў ў гэтым раёне Японцы страцілі не меньш 3.000 чалавек забітымі і параненымі. Кітайскія войскі пасля кароткага боя занялі бліз Хунань-Хубэйскай граніцы горад Тунчэн. Кітайскія войскі праследуюць адступаючых японцаў.

Баі адбываюцца таксама заходней Шанхая ў раёне Сучжоў-Цзясін. Кітайскія часці 45-ай брыгады 21 верасня атакавалі японскія войскі ў 19 кіламетрах ад Уцзяна. У гэтым раёне кітайцы захапілі ў палон 70 японскіх салдат.

У паўднёвым Кітаі.

У пачатку верасня кітайскім камандаваннем былі ўжыты буйныя ваенныя аперацыі з мэтай разбурэння тэрмінова будуючыхся японцамі ўмацаванняў заходней і паўночна-заходней Кантона на лініі Самшуй—Цунхуа. Кітайскія часці, каардыніруючы свае дзеянні з аперацыямі партызанскіх атрадаў у тылу праціўніка, пачалі шырокае наступленне. Праравўшы японскую лінію абароны ў некалькіх месцах, яны знішчылі тылавыя камунікацыі праціўніка і знішчылі вялікую колькасць мастоў на сашэйных дарогах, а таксама тэлеграфныя і тэлефонныя лініі. У рэзультаце баёў, якія цягнуліся на працягу тыдня, да 9 верасня японцы прымушаны былі пачаць агульны адыход і пакінулі Хуасянь (на Кантон-Ханьчжоўскай чыгунцы) і рад іншых пунктаў. У гэтых баях японцы страцілі звыш 2500 чалавек забітымі, у тым ліку камандзіра брыгады і камандзіра палка. Кітайцамі захоплена 4 гарматы, 7 гранатамётаў, 21 кулямёт, 295 вінтовак, боепрыпасы і ваенныя дакументы.

* * *

21 верасня 32 японскіх самалёты бамбардыравалі горад Лоян у правінцыі Хэнань. Скінута звыш 100 бомб.

Чалавечых ахвяр налічваецца нямнога. 21 верасня, раніцой японскія самалёты падверглі бамбардыроўцы гарады Юаньлін, Чэнці ў правінцыі Хэнань. Бомбардыроўцы падвергся таксама горад Фучжоу.

Адказны рэдактар І. М. ОФЕНГЕИМ.

Адрас рэдакцыі і друкарні Епіскопа Бандурскага 4. Тэл. 79 і 99.